

ADMINISTRATIVE THEORY – I

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note :- The candidates are required to attempt *one* question each from Section A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 10 short answer type questions carrying 4 marks each.

Section - A

1. What do you mean by Public Administration ? Discuss its nature and scope. 15
2. Public Administration is a Science or an Art. Discuss it. 15

Section - B

3. Critically examine the Bureaucratic approach to the study of an organisation. 15
4. What do you mean by Organisation ? Discuss the features of Formal and informal Organisations. 15

Section - C

5. Define Leadership. What are the qualities of a good leader ? 15
6. Define Communication. Discuss the hindrances in the way of effective communication and how these can be removed ? 15

Section - D

7. How does Parliament exercise control over Administration ? 15
8. What are the various means of Citizens Control Administration ? 15

Section - E

9. Write brief notes on the following :
  - (i) Write a note on New Public Administration.
  - (ii) Write down the relationship of Public Administration with Political Science.
  - (iii) Write down the four points of difference between Public Administration and Private Administration.
  - (iv) Differentiate between Line and Staff Agencies.
  - (v) What do you mean by Centralisation and Decentralisation ?
  - (vi) Define Coordination.
  - (vii) Write down the various limitations of Judicial Control.

- (viii) Write down the meaning of Delegated Legislation.
 (ix) What do you mean by Unity of Command?
 (x) Define Span of Control.

10×4=40

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ 10 ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15
 2. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਲਾ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15

ਭਾਗ - ਅ

3. ਇਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 4. ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15
 5. ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਇਕ ਚੰਗੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? 15
 6. ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? 15

ਭਾਗ - ਸ

7. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉੱਪਰ ਸੰਸਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ?
 8. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉੱਪਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ? 15

ਭਾਗ - ਹ

9. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :-
 (i) ਨਵੀਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 (ii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਲਿਖੋ।
 (iii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।
 (iv) ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।
 (v) ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
 (vi) ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
 (vii) ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 (viii) ਸੌਂਪੀ ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
 (ix) ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
 (x) ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

10×4=40